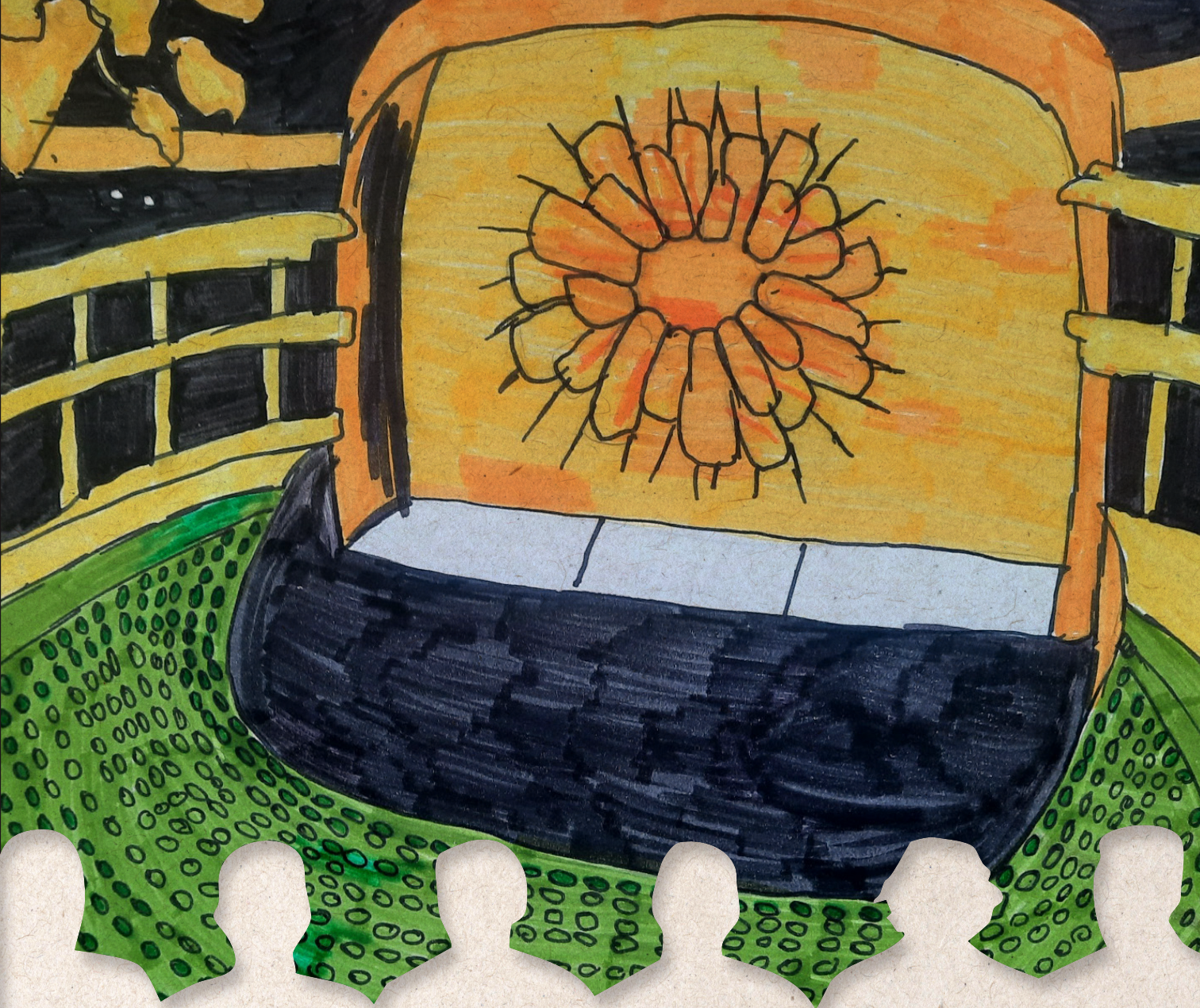

Kazalište u Puli

Projekt: "Institucionalizacija zavičajne nastave Istarske županije"

Projekt realizirali: Sandra Vojnić, Sabina Kalender Anić i učenici 4. i 8. razreda
Osnovne škole Veruda Pula

Tekst: Učenici 8. razreda Osnovne škole Veruda Pula

Tekst obradila i lektorirala: Sabina Kalender Anić

Autori slika: Učenici 4. c razreda Osnovne škole Veruda Pula

Likovno-grafičko uređenje: MALO BRDO

Tisak: Grafika Režanci

UVOD

Knjižica „Kazalište i kazališna umjetnost u Puli“ nastala je kao rezultat projekta Institucionalizacija zavičajne nastave s ciljem istraživanja razvoja kazališta i kazališne umjetnosti od rimskog razdoblja do suvremenog doba. Rimski civilizacija preživjela je stoljećima u Puli te brojnim arheološkim ostacima i građevinama, koje su odoljele zubu vremena, svjedoči o bogatoj i veličanstvenoj prošlosti našega grada. O bogatom kulturnom životu rimskoga razdoblja svjedoče čak dva rimska kazališta. Ne smije se zaboraviti niti nesebičnost Pietra Ciscutija koji je vlastitim novcem financirao gradnju kazališta krajem 19. st. i tako omogućio svim slojevima društva uživanje u scenskoj umjetnosti.

Tijekom terenske nastave učenici su u neposrednom kontaktu s rimskim nasljeđem, ali i suvremenim kazalištem poput detektiva nastojali otkrivati i povezati prošlost i sadašnjost vlastitog zavičaja. U projekt su bili uključeni učenici četvrtih i osmih razreda. Istraživački dio odvijao se u školi u sklopu nastave hrvatskog jezika te na terenu (Malo rimsko kazalište, Arheološki muzej, Istarsko narodno kazalište), a obuhvaćao je proučavanje Malog rimskog kazališta, Velikog rimskog kazališta te Istarskog narodnog kazališta. Kao rezultat istraživačkog rada i terenske nastave nastala je ova knjižica kojom se predstavlja kazališna tradicija Pule, arheološki lokaliteti (Malo i Veliko rimsko kazalište) te iznose detalji vezani uz Istarsko narodno kazalište od nastanka do danas. Učenici su proučavali kazališne djelatnosti te intervjuirali pojedine djelatnike kako bi uočili važnost timskog rada, ali i doprinos svakog pojedinca uspješnosti predstave. Brojni crteži i umjetnički radovi kojima su učenici prikazali svoj doživljaj kazališta plod su ovog projekta.

Sabina Kalender Anić

Početci kazališne umjetnosti

Početci drame u staroj Grčkoj

Drama je nastala u antičkoj Grčkoj. Razvila se iz vjerskih obreda posvećenim bogu Dionizu. Ti su obredi uključivali plesove i pjesme, a sudionici, koji su bili odjeveni u jareća krzna i uživali u mladom vinu, tražili su svog omiljenog boga po šumarcima.

Kasnije se razvijaju dvije dramske vrste; komedija i tragedija. Komedija je dramska vrsta koja izaziva smijeh kod gledatelja tijekom predstave. Nastala je na Siciliji, a prvi poznati pisci su bili Aristofan i Manendar. Tragedija je vrsta tužnog i tragičnog završetka jer protagonist umire. Nastala je u Ateni, a prvi su pisci bili Eshil, Euripid i Sofoklo.

Razvoj kazališta u staroj Grčkoj započeo je gradnjom kazališta i unosom maski i kostima u predstave. Grčko je kazalište javna građevina, smještena na otvorenom, u kojoj se održavaju predstave. Gledalište polukružnog oblika obično je bilo usječeno u obronak i sezalo je u visinu, a pozornica je bila smještena u dubini. Na taj se način osiguravala odlična akustika.

Na samom početku glumio je samo jedan glumac koji je različite uloge tumačio promjenom maske. S vremenom se uvodi drugi pa treći glumac. Važno je naglasiti da su glumci bili isključivo muškarci.

Rimska drama

Rimska drama se pojavljuje se oko 3. st. pr. Kr nakon dodira Rimljana s grčkom kulturom. Seneka i Pakuvije bili su prvi pisci tragedije u Rimu, dok su Livije Andronik, Plaut i Gnej Navije pisali komedije. Rimska kazališta su bila veća nego grčka. Imala su prošireniju scenografiju, glumci su uglavnom bili robovi i nosili su kostime. U suton Rimskog Carstva drama je počela gubiti popularnost jer su ljudi radije gledali gladijatorske borbe i utrke kolima nego predstave. Iako je većina dramskih djela nestala, neki oblici kazališne tradicije su preživjeli kao što je mim. Mim ili mimika je dramska vrsta u kojoj se glumci izražavaju pokretima tijela, nema govora.

Drama u srednjem vijeku

Nakon pada Zapadnog Rimskog Carstva pojavljuju se nove dramske vrste. Budući da je glavno obilježje srednjovjekovne Europe pobožnost, to će se odraziti na književnu i scensku umjetnost. Tako nastaju mirakuli, moraliteti i pučke komedije. Mirakul je dramska vrsta kojoj je cilj istaknuti snagu vjere. Moralitet je dramska vrsta u kojoj likovi predstavljaju vrline, smrt i ljubav. Pučka komedija je dramska vrsta koja je ismijavala ljudske slabosti i društvene običaje. U srednjem vijeku predstave su se izvodile na ulicama, crkvi i li trgovinama. Glumci su uglavnom bili svećenici i redovnici. Žene i djeca nisu smjeli sudjelovati u predstavi, smjeli su ih samo gledati. Muškarci su glumili i uloge žena.

Marin Držić, dubrovački pisac komedija iz 16. st., najzaslužniji je za razvoj hrvatske dramske književnosti i početke kazališne djelatnosti. Najstarije je kazalište Hrvatske izgrađeno na Hvaru početkom 17. st.

Marko Gambiroža

Malo rimsko kazalište

Gradnja

Malo rimsko kazalište sagrađeno je krajem 1.st. kada je sagrađena pulska Arena i druge rimske znamenitosti u gradu. Materijali korišteni za gradnju su lokalni istarski vapnenac, mramor za detalje i kvalitetna vapnena žbuka koja je sve to povezivala. Malo se rimsko kazalište nalazi na istočnoj padini središnjeg brda stare gradske jezgre. Danas je iza Arheološkog muzeja. Veći dio malog rimskog kazališta je s vremenom rastavljen kako bi se materijal iskoristio za druge građevine u Puli.

Izgled

Malo rimsko kazalište je polukružnog oblika kao i ostala rimska kazališta. Po svojoj dužoj osi orijentirano je sjeverozapad-jugoistok. Prostor za glumce i osoblje je na ravnom dijelu, a nasuprot njemu se nalazi gledalište. Poznata su četiri ulaza u gledalište. Za razliku od vanjskog lica, scena je bila ukrašena raznim vrstama stupova. Postojala je scenska zgrada koja je sezala sve do bedema grada i u njoj su se glumci šminkali, kostimirali i održavali probe za predstave.

Namjena

Malo rimsko kazalište nekada je bilo scenska građevina u kojoj su se održavale dramske predstave i recitali. Ono je bilo centar kulture u gradu i bilo je suprotnost Areni gdje su se održavale gladijatorske borbe. Namjena predstava nije bila samo zabava nego i prenošenje rimskih mitova na nove generacije. Danas je Malo rimsko kazalište pozornica za kulturne događaje kao što su koncerti, kazališne predstave...

Otkriće

Stotinama godina je Malo rimsko kazalište bilo zatrpano i skriveno. Kada se na ovoj lokaciji početkom 20.st. odlučilo izgraditi igralište škole, započeli su građevinski radovi pri čemu su otkriveni ostatci kazališta. Ljudi godinama nisu znali što je to. Tek je Anton Gnirš zaključio da su to dijelovi teatra. Nakon toga mnogi stručnjaci su izradili tlocrte Malog rimskog kazališta

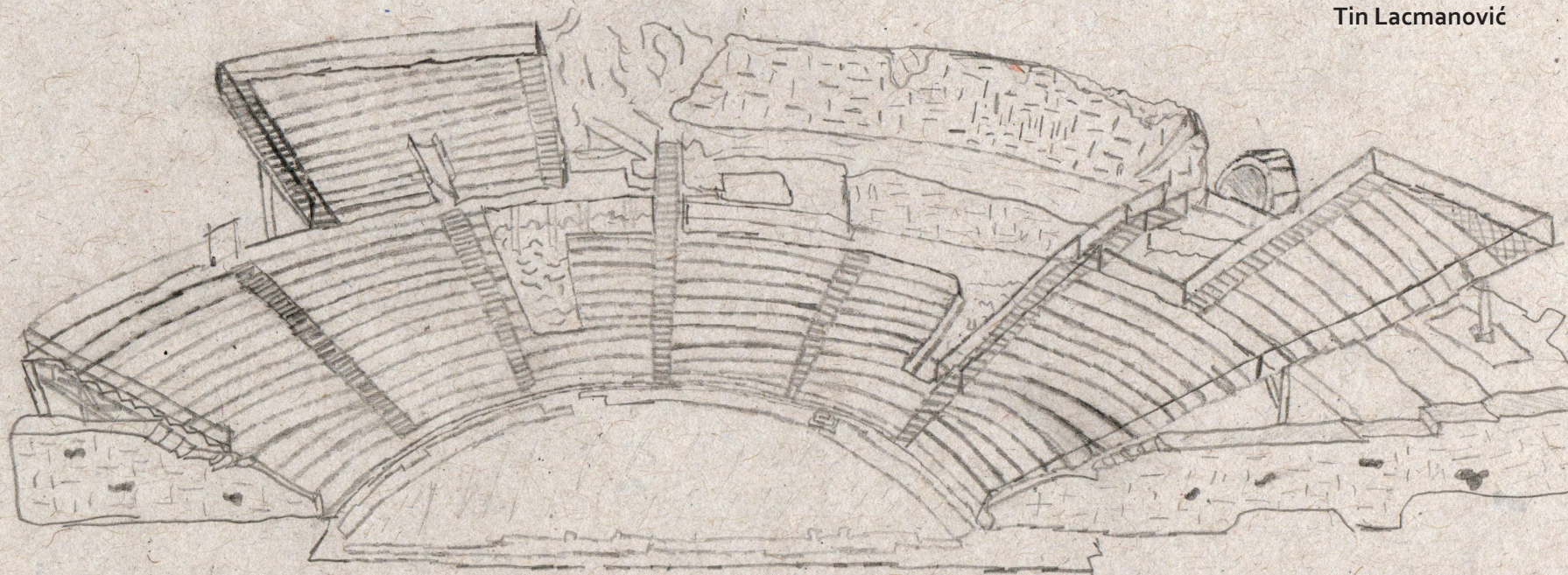
Obnova

Malo rimsko kazalište je rekonstruirano i konzervirano tijekom 2021. i 2022. na inicijativu Arheološkog muzeja koji je skrbnik Malog rimskog kazališta. Glavni arhitekt koji je radio na projektu je Emil Jurcan, poznati pulski arhitekt. Kazalište je svečano otvoreno na Dan grada Pule 5.svibnja 2023. Ovom obnovom izgrađene su tri nove tribine. Dvije su trodimenzionalne rešetke koje su izdignute iznad originalnih tribina kako bi se one sačuvale. Treća je načinjena od imitacije kamena. Danas kazalište može primiti 1700 gledatelja što je manje nego prije, ali je i dalje impresivno.

Veliko rimsko kazalište

U Puli je nekada postojalo i Veliko rimsko kazalište. Ono se nalazilo na sjevernom obronku Monte Zara i bilo je veliko kao pola Arene. Od velikog kazališta ostali su sačuvani samo kameni blokovi temelja jednog dijela zgrade jer se ostatak iskoristio kao građevinski materijal za gradnju mletačke utvrde Kaštel u 17. st. . Jedino što znamo o njemu je da je moglo primiti oko 10 000 gledatelja.

Tin Lacmanović

Povijest Istarskog narodnog kazališta

Do 1881. godine u Puli je postojalo samo jedno kazalište koje se nalazilo na današnjem Danteovom trgu, a zvalo se Teatro nuovo. Porastom broja stanovnika nastala je potreba za većim kazalištem. Zgrada Istarskog narodnog kazališta nastala je 1881. u Puli.

Izgradnja je započela 22. 8. 1879. godine kada je položen kamen temeljac za kazalište koje se tada zvalo Politeama Ciscutti. Zgrada kazališta gradila se oko godinu te je otvoreno nedovršeno; bez pozornice, sjedala i ostalih detalja i dekoracije.

Drugi put je kazalište svečano otvoreno 24. 9. 1881. i bilo je dovršeno. Arhitekt koji se pobrinuo za izgradnju bio je Ruggero Berlamo dok je investitor bio Pietro Ciscutti. Stil izgradnje se bazira na pravilnim geometrijskim oblicima te dodavanja pojedinih ukrasnih motiva kao što su cvijeće i lišće što se može vidjeti na starom dijelu zgrade.

Stari dio zgrade ima dva kata. U prizemlju se nalazi pozornica i gledalište, a na gornjim katovima se nalaze uredi (uprava kazališta). Zgrada je blijedo smeđe, gotovo žute boje, a i novi dio zgrade je iste boje. Kazalište se kroz povijest više puta obnavljalo:

- **1918. nakon 1. svjetskog rata**
- **u listopadu 1956. kada je dodan novi dio zgrade na Politeamu Ciscutti. To je danas središnji i najveći dio koji se nalazi između starog i novijeg ostakljenog dijela.**
- **obnova 1971. – 1989. kada je nadodan stakleni dio zgrade koji je otvoren izvedbom opere Ero s onoga svijeta. Danas je ondje ulaz gdje se prodaju ulaznice.**

Imena Istarskog narodnog kazališta su se mijenjala kroz povijest kako se mijenjala vlast.

Za vrijeme talijanske vlasti kazalište se zvalo Politeama Ciscutti dok je za vrijeme Republike Jugoslavije promijenilo ime u dva navrata pa se tako od 1948. do 1956. zvalo Narodno kazalište Pula, a od 1956. do 1971. Istarsko narodno kazalište. S osamostaljenjem Republike Hrvatske, kazalište je preimenovano u INK – Kazališna kuća Pula, a od 2004. postaje INK – Gradsko kazalište Pula te je to ime službeno ime kazališta sve do danas.

Kazalište je od početka bilo mjesto okupljanja i zabave te se može smatrati centrom okupljanja društva 19. st. u Puli. Izgrađeno je 20 godina prije kazališta u Rijeci, 22 godine prije kazališta u Splitu i 24 godine prije kazališta u Zagrebu i zbog toga smo veoma ponosni.

Veliki pulski dobrotvor i mecena

Pietro Ciscutti

Pietro Ciscutti rođen je 18.2.1822. u Maniagu, mjestu kraj Udina. S 25 godina preselio se u Pulu gdje se zaposlio u ljevaonici metala u pomorskoj bazi Austrougarske mornarice, a brzo je otvorio i svoju radionicu i ljevaonicu u kojoj se bavio izradom arsenalskih hala, iako je po struci bio kovač. Pietro je velik dio svojih prihoda ulagao u grad, te zbog toga danas imamo kazalište i još neke poznate ulice i trgove kao što su Portarata, Danteov trg i Kandlerova ulica. Također, gradio je ceste i kanale. Njegov glavni cilj bio je obnoviti Pulu i njezine građane u kulturnom smislu. Bavio se kupnjom nekretnina koje bi obnavljao pa preprodavao, te je tako 1854. financirao i obnovu izgorjene crkve Gospe od Milosrđa koja se nalazi na Danteovom trgu. Iste je godine kupio zemljište pored crkve na kojemu je izgradio prvo suvremeno kazalište u Puli pod nazivom Teatro Nuovo.

PRVO SUVREMENO PULSKO KAZALIŠTE – TEATRO NUOVO

Pula je sve do 1854. godine bila bez kazališta. Građani Austro-Ugarske Monarhije tada još nisu bili svjesni rimske ostavštine. Shvativši da je Pula zaista potrebno kazalište, Pietro Ciscutti gradu je dao svoje prvo suvremeno kazalište. Nazvao ga je Teatro Nuovo, što u prijevodu s talijanskog znači novo kazalište. Gradilo se od 1851. do 1854. na Danteovom trgu.

Svečano otvorenje bilo je 26.12.1854., a njemu su prisustvovali brojni uzvanici. Ono je bilo od velikog značenja za Pulu, tako da ga je 1856. posjetio i car Franjo Josip zajedno sa svojom suprugom. Ipak, grad se brzo razvijao, broj stanovnika je porastao pa je ubrzo bilo potrebno novo i veće kazalište.

POLITEAMA CISCUTTI

Radi spomenute potrebe za većim kazalištem, Pietro Ciscutti kupio je novo zemljište i na njemu je 22.8.1879. postavljen kamen temeljac za izgradnju Politeame Ciscutti. Arhitekt toga kazališta zvao se Ruggero Berlamio. Ono je već 2.12.1880. otvoreno kada je u njemu održana dobrotvorna priredba, iako je bilo nedovršeno. Naime, nedostajale su stolice u gledalištu i scenska rasvjeta. Svečano otvorenje kazališta održalo se tek 24.9.1881. Bilo je namijenjeno za svih, a ne samo za viši sloj društva, pa zato aristokracija nije bila zadovoljna. U Politeami su se zaista događala razna događanja, od obične predstave do nastupa cirkusa, ali ono što je danas jako upečatljivo za ovo kazalište je to što je Pula dobila kazalište prije Splita, Rijeke i Zagreba. Novi prostor tada je mogao primiti čak 800 gledatelja. Politeama Ciscutti nije imala svoj ansambl, stoga su u njoj gostovale njemačke, talijanske, ponekad i zagrebačke glumačke skupine, a za vrijeme Prvog svjetskog rata izvodile su se predstave za skupljanje sredstava za Crveni križ i ratne opskrbe. U njoj je čak prikazan prvi zvučni film u Puli. Kazalište je nosilo naziv Politeama Ciscutti sve do 1947., kada se nakon pripojenja Pule Hrvatskoj zasnovalo Istarsko narodno kazalište.

ODAVANJE POČASTI CISCUTTIJU

Usprkos svemu što je Pietro napravio za Pulu, čini se da su ga Puljani brzo zaboravili. Jedino priznanje koje je Ciscutti dobio za svoga života je bilo kada ga je car Franjo Josip proglasio vitezom Reda Franje Josipa. Predstave i ostali događaji u Politeami nastavljali su se dugi niz godina nakon njegove smrti, no nitko nije razmišljao o tome tko je to omogućio. Novine Giornaleto di Pola 27.3.1906. objavljuje vijest o propadanju njegove grobnice, a Grad samo čini još gore, dozvolivši da se njegova grobnica proda. Novi vlasnici izbrisali su mu svaki trag. Ipak, današnji građani Pule odlučili su mu odati počast pa je tako ulica koja vodi do kazališta, koju je Ciscutti sam izgradio, 1990. godine dobila naziv po njemu. Glavna dvorana INK-a također nosi njegovo ime. Na obljetnicu Pietrova rođenja u INK-u održane su mnogobrojne priredbe njemu u čast, a i dan danas njemu u čast održavaju se koncerti ili predstave.

Karla Rubelj

Antonio Smareglia

ŽIVOT

Antonio Smareglia je bio pulski skladatelj rođen 5. svibnja 1854. godine u svojoj kući koja se nalazila u Neptunskoj ulici (Via Nettuno), današnji Augustov prolaz 3. Bio je šesto, ali prvo preživjelo dijete roditelja Francesca Smareglie i Julije Štiglić iz Ičića. Nadimak mu je bio Tonči ili Tončele. Dok je bio mali, slušao je majku kako mu pjeva hrvatske uspavanke te oca kako svira i vježba lovački rog kao član vodnjanskog orkestra limene glazbe. Najprije je studirao matematiku, a nakon studija u Puli i u gradu Goriziji (Italija), Antonio je poslan u Graz na nastavak studija. Budući da je u Austriji glazba bila temelj kulture, ozbiljno shvaćena djelatnost, a koncerti su bili gotovo svakodnevni. Otkriće Mozarta i Beethovena navelo je Antonia da se i sam tomu posveti te da počne stvarati svoju glazbu. Otac je inzistirao da mu sin postane inženjer, no morali su prihvatiti Antonijevu želju da postane glazbenik.

Smareglin je život bio vrlo intenzivan. Bio je vrhunski umjetnik koji je mnogo toga je skladao. Obilježen je trenucima velike slave, uspjeha. Njegove su se skladbe izvodile u milanskoj Scali, njujorškom Metropolitanu, bečkom Carskom kazalištu, Kraljevskom teatru u Dresdenu, u Pragu. Ali bilo je i mračnih trenutaka. Neke opere se nisu izvodile, oslijepio je i živio u oskudici. Ipak, bio je to bogat život. Glazba je bila okosnica njegovog života. Imao je obitelj, ženu i petero djece koje je jako volio, ali mu je teško padalo vrijeme u kojem nije zarađivao od svojih djela te im je u konačnici samo njih i ostavio.

SPOMEN SOBA

Cijeloga se života vraćao mislima svome rodnom gradu i moru kao jednom od najvećih inspiracija za svoja djela. Stoga je Sveučilišna knjižnica uz potporu Grada Pule i talijanske regije Veneto otvorila Smareglinu Spomen sobu u prizemlju njegove rodne kuće na Forumu. To je prostor od 36 m², a otvoren je 2004. godine kada se obilježavala 150 obljetnica njegova rođenja.

OPERE

Antonio Smareglia skladao je devet opera. Prvu skupinu opera čini „milanska skupina“. Smareglia je kratak period svoga života proveo u Milanu te je tamo skladao tri opere: Preziosa, Bianca da Cervia i Re Nala. Druga skupina je srednjoeuropska koja postiže uspjeh i u kazalištima, a opera kojom se iskazao je Il vassallo di Sziget iz 1889. godine. Najizvođenija i najpoznatija opera je opera Nozze Istriane iz 1895. Njegove posljednje tri opere su La Falena, Oceana i Abisso i predstavljaju vrhunac Smareglie kreativnosti.

ZAKLJUČAK

Antonio Smareglia preminuo je 5. travnja 1929. godine. Njegova djela ostaju trajno urezana u pulsku i svjetsku glazbenu umjetnost. Jedini je hrvatski glazbenik čija se opera izvodila u njujorškom Metropolitanu te ljudi i dan danas uživaju u njegovim skladbama.

Lucija Cetina

Istarsko narodno kazalište

Istarsko narodno kazalište – gradsko kazalište Pula je kazališna zgrada nastala još 1881. god. pod nazivom Politeama Ciscutti u Laginjinoj ul. 5. Ono je i u povijesti bilo najbitnije kazalište, a ima još veći značaj jer ga je Pula dobila 4 godine prije nego što je Rijeka dobila svoje kazalište i 12 godina prije nego što je Split dobio svoje. Izgradnju INK-a financirao je pulski mecena Pietro Ciscutti, a arhitekt je bio Ruggero Berlamo. Tijekom godina se više puta renoviralo i mijenjalo ime do ovog koje imamo danas.

Njegovu unutrašnjost možemo podijeliti na glavne i sporedne prostorije. Glavne prostorije u kazalištu su Dvorana Ciscutti, Mala scena i Galerija Vincent iz Kastva.

Zgrada ima tri ulaza: glavni ulaz koji vodi u predvorje i Dvoranu Ciscutti, bočni ulaz koji vodi do blagajne za kupnju karata i Male scene te bočni ulaz koji vodi u Galeriju Vincent iz Kastva.

Dvorana Ciscutti dobila je ime po osnivaču kazališta Pietru Ciscuttiju i najveća je dvorana u kazalištu s čak 560 sjedećih mjesta raspoređenih na parket, lože i balkon. Ima veliku pozornicu od 18 m ispod koje se nalazi prostor za orkestar i dobro je tehnološki opremljena. Na pozornici se nalaze 3 zastora: metalni protupožarni, dekorativni i scenski zastor koji se koristi tijekom predstave.

Mala scena se nalazi direktno iza Dvorane Ciscutti i odvojena je od nje metalnim zastorom. Ima manji kapacitet od samo 177 sjedećih mjesta i koristi se za neke manje tehnološki zahtjevnije predstave.

Galerija Vincent iz Kastva je galerija nazvana po umjetniku iz 15. st. i nalazi se u sklopu zgrade. Služi za održavanje izložbi i otvorena je svim radnim danima i subotom, a moguće je taj prostor i iznajmiti.

Sporedne prostorije su garderobe i prostori za šminku i frizuru gdje se glumci pripremaju prije predstave, rekvizitarij i prostor za tehničare i opremu gdje se drže rekviziti i tehnička oprema koja se trenutno ne koristi.

Postoje još i tehničke sobe iz kojih se upravlja rasvjetom i zvukom. Iako su neke prostorije važnije od drugih, sve su nam bitne jer bi bez njih realizacija i izvođenje predstave bilo nemoguće.

Roza Mitić

KAZALIŠNE DJELATNOSTI

U kazalištu imamo brojna zanimanja, a razlikujemo tri glavna tima, to su **glumački, tehnički i produkcijski tim**.

Glumački tim čine glumci, a dijelimo ih na **glavne** – imaju ključne uloge i u fokusu su cijele priče, **sporedne** – malo manje glume, no i dalje su izrazito bitni, podržavaju glavnu priču te doprinose razvoju dramskog sukoba. I na kraju imamo **statiste**, još zvane **epizodnim glumcima** – jako malo glume, najčešće ništa ni ne govore, a tu su za stvaranje uvjerljive atmosfere, na primjer mogu imati ulogu prolaznika, ljudi u trgovini i slično.

U tehnički tim spada **scenograf** koji dizajnira i kreira kulise, rekvizite (predmeti koji se koriste na predstavi) i dekoraciju odnosno vizualne elemente pozornice ili scenografiju. **Kostimograf** je zadužen za izradu i dizajn kostima koji nam ukazuju na vrijeme radnje, dok je **šminker** zadužen za šminku i frizuru glumaca. **Dizajner rasvjete** kontrolira boju, jačinu i raspored svjetla, a **majstor tona** brine o zvučnim efektima, mikrofonomima te pozadinskoj glazbi koja mora biti u skladu s temom predstave. Tu je još i **scenski tehničar** koji postavlja i mijenja scenografiju tokom izvedbe predstave.

Produkcijski tim čine **producent** koji financira predstavu pa je samim time i vlasnik predstave. **Scenski tehničar** organizira probe i izvedbe predstava, dok **inspicijent** brine o pravilnom tijeku predstave. Marketing i PR menadžer promovira predstavu, komunicira s medijima, a zadužen je i za privlačenje publike. Uz njih imamo još neka zanimanja kao što su **redatelj** koji okuplja sve elemente, odnosno surađuje i komunicira sa svim ostalim zaposlenima. **Blagajnik** prodaje ulaznice, uvoditelj uvodi publiku u dvoranu.

Dramski pedagog je na neki način učitelj, samo ne u školi, već u kazalištu, a s njim djeca uče o kazališnoj umjetnosti kroz zabavu.

I na kraju imamo i **vatrogasce** koji možda nisu doslovno zaposleni u kazalištu, ali su dužni prisustvovati svakoj od predstava. A svi zajedno doprinose realizaciji predstava.

Razgovor s kostimografkinjom Istarskog narodnog kazališta.

Kazališni kostimi: od ideje do pozornice

Desanka Janković rođena je u Puli i dugi niz godina radi kao kostimografkinja Istarskog narodnog kazališta. Svoju je ljubav i strast prema crtanju i stvaralaštvu pretočila u posao kojim se uspješno bavi 30 godina. U razgovoru nam otkriva neke tajne svog zanata.

Matej: Možete li nam se kratko predstaviti?

Desanka: Ja sam Desanka Janaković, imam 56 godina. Rođena sam u Puli i radim u INK-u kao kostimograf.

Matej: Zašto ste postali kostimografkinja?

Desanka: Oduvijek sam bila kreativna. Voljela sam stvarati, kreirati nove kostime i tako koristiti svoju kreativnost.

Matej: Opišite nam ukratko svoj proces stvaralaštva. Odakle ideje za kostime?

Desanka: Prvo detaljno pročitam scenarij predstave kako bih razumjela priču i kakav kostim trebam dizajnirati, onda idem izmjeriti glumce kako bi im kostim savršeno pristajao i poslije toga kreiram novi kostim. Kao dijete sam bila vrlo kreativna i jako sam voljela crtati. Svoju sam ljubav i strast pretočila u posao.

Matej: Koliko se dugo bavite kostimografijom?

Desanka: Kao kostimograf u INK-u radim već 30 godina dakle od svoje 26. godine.

Matej: Kako je biti kostimograf? Je li to stresno i naporno zanimanje?

Desanka: Ponekad može biti, ali većinom nije. Kostimografija je zabavan i vrlo zanimljiv posao.

Matej: Imate li neke najdraže materijale za izradu kostima?

Desanka: Volim prirodne materijale poput svile, pamuka i vune jer su ti materijali jako prilagodljivi i jako je lagano i zahvalno raditi s njima.

Matej: Kako surađujete sa scenografima i ostalim članovima tima?

Desanka: Pa često održavamo sastanke i radimo kao tim jer kostimografi, scenografi i šminkeri moraju raditi zajedno kako bi izvedba predstave bila što bolja.

Matej: Sudjeluju li glumci u odabiru kostima ili prilagodbi kostima?

Desanka: Da, glumci sudjeluju u odabiru kostima jer mjerenje glumaca i prilagodba odjeće za glumce je vrlo bitno. Glumac se mora osjećati dobro u kostimu, kostim ga ne smije stezati.

Matej Maletić

MLADA ZVIJEZDA U USPONU

Zora Cvijanović ima 17 godina i ide u 3. razred Umjetničke škole u Puli. Riječ je o svestranoj i kreativnoj srednjoškolci iza koje je velik broj kazališnih, pjevačkih i cirkuskih nastupa, ali i zavidan broj nagrada. Stoga mi je posebna čast predstaviti i razgovarati s ovom mladom zvijezdom u usponu.

Val: Zora, hvala ti da što si danas s nama i veselimo se razgovoru s tobom.

Za početak nam reci nešto o svom pjevačkom iskustvu. Naime, čuli smo kako si prije 8 godina nastupala na festivalu "Pula pjeva" na kojemu si pobjedila. Možeš li nam kakav je to bio osjećaj?

Zora: Već s 9 godina nastupala sam na festivalu "Pula pjeva", s pjesmom "See you again". Kad sam pobjedila, bila sam jako sretna jer se nisam tome nadala i jer sam završila na vijestima. Mislim da se tu rodila moja strast za glumom.

Val: Zašto si se počela baviti glumom i koliko se već baviš time?

Zora: Glumom sam se počela baviti nedugo poslije festivala, sa samo 9,5 godina. Počela sam se baviti glumom jer je i stariji brat glumio pa sam se htjela i ja okušati.

Val: Imaš li tremu pred nastup? Kako se rješavaš treme dok glumiš?

Zora: Kad stanem na pozornicu i vidim sve te ljude, pokušavam samo zamisliti da ih nema i, naravno, dajem sve od sebe da odglumim najbolje što mogu.

Val: Navedi nam predstavu kojom si se prvi put predstavila publici!

Zora: Moja prva predstava je bila "Annie". To je dječji mjuzikl i na predstavi smo više plesali nego glumili. Tada sam imala 10 godina i bila sam najmlađa glavna glumica na sceni.

Val: A koja ti je bila najdraža predstava i zašto?

Zora: Najdraža predstava mi je bila "One" koju smo izvodile nas 9 srednjoškolki. Svaka od nas je

kroz audio snimke predstavila svoje najgore probleme, a potom smo ih prikazale plešnim pokretima.

Val: Koliko se pripremaš za predstave. Možeš li nam ukratko opisati kako to izgleda?

Zora: Pripremamo se oko 2 mjeseca što znači da u tom razdoblju imamo probe gotovo svakodnevno po 2 sata, nekada i duže. Probe imamo na manjoj pozornici, a 5 do 6 dana prije predstave vježbamo na velikoj pozornici. Tekst dobijemo i moramo ga naučiti, a u kostimima vježbamo na prvoj probi pa onda ih opet oblačimo tek 3 dana prije premijere predstave.

Val: Baviš li se još nečim osim glume?

Zora: Da...treniram ples na svili, i mislim da mi to jako dobro ide. Već sam osvojila neke trofeje na raznim međunarodnim natjecanjima. Osim svile se bavim još plesom, pjevanjem i trapezom. U svijet svile uvela me mama. Ona je cirkuska pedagoginja tako da sam od malena u cirkuskoj umjetnosti. Ali o tome možemo nekom drugom prilikom.

Val: Kako ti sve to stižeš od glume do trapeza? Pati li škola?

Zora: Dosta izostajem iz škole, učim nakon proba i imam dosta dobar raspored aktivnosti. Kada učim, učim. Bez mobitela.

Val: Što želiš biti kad odrasteš?

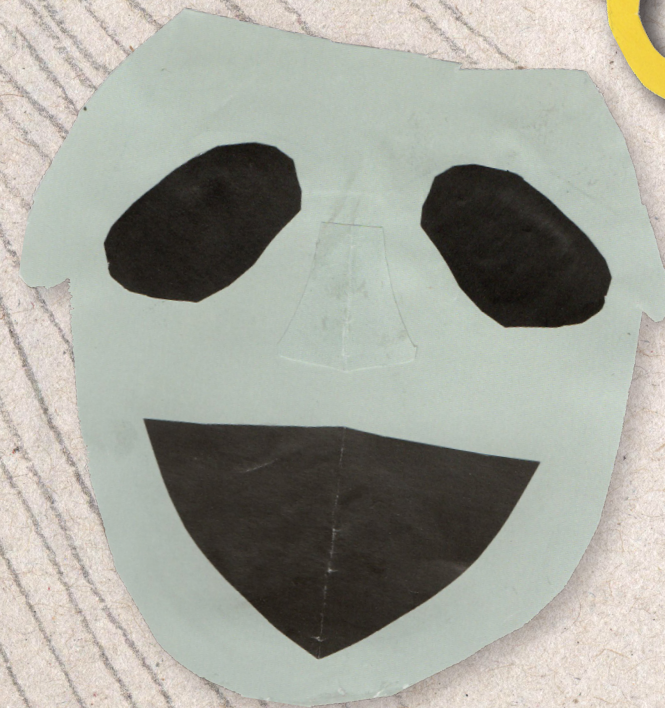
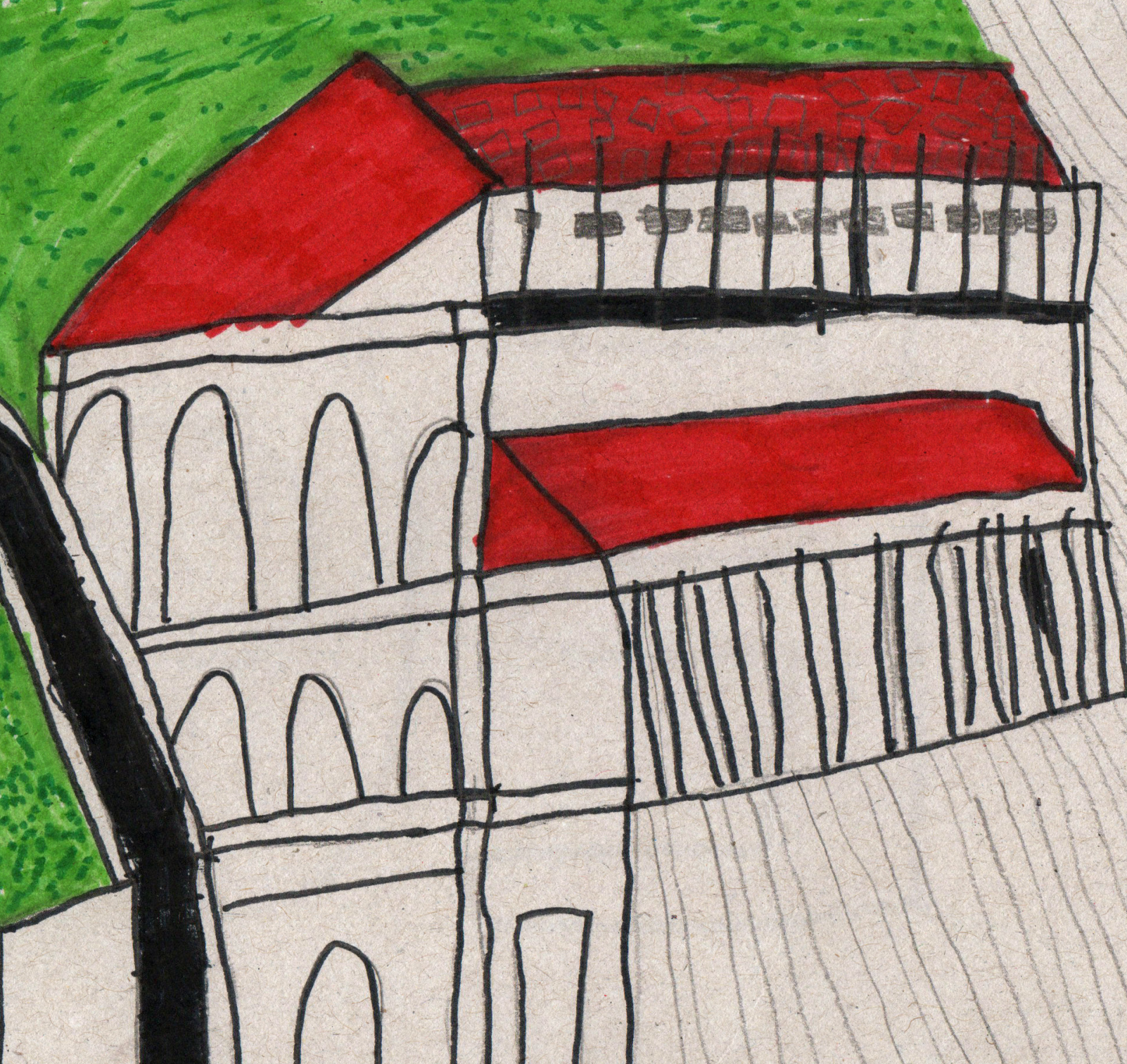
Zora: Želim studirati plesnu ili cirkusku akademiju, izvedbeni ili pedagoški smjer.

Val: Što preporučuješ mlađim generacijama koje se žele baviti glumom?

Zora: Želim im da uspiju i da ne odustanu ako im bude teško jer put do cilja nikad nije lagan ali se na kraju isplati.

Val Ivančić

PRAVILA PONAŠANJA U KAZALIŠTU

Kazališna predstava gleda se u kazalištu. Glumci su se dugo pripremali za predstavu i žele svojim gledateljima pružiti pravu poslasticu. Kako bi mogli neometano izvoditi svoju ulogu, vrlo je važno da gledatelji poštuju pravila ponašanja. Poštujući kazališni bonton ne ometaju se glumci ni drugi gledatelji.

1. U kazalište se ne unosi hrana ni piće.
2. Mobitel treba isključiti.
3. Na sjedištu se sjedi mirno i ne ustaje se.
4. Za vrijeme predstave nije lijepo razgovarati ili komentirati.
5. Za vrijeme predstave zabranjeno je fotografiranje i snimanje.
6. Na kraju predstave glumce nagrađujete pljeskom.
7. Iz kazališta se izlazi tek onda kad se glumci naklone publici i napuste pozornicu.

